

Oikeudenkäynti

Käräjäoikeuden asiat*

■ Hakemusasiat

- käräjäoikeuden toimenpide (esim. avioero, konkurssi...)

■ Riita-asiat

- kahden (tai useamman) yksityishenkilön välinen riita/erimielisyys

■ Rikosasiat

- Yleisen syytteen alainen teko

1. Kantajan haastehakemus

- kanne
- perusteet
- todisteet
- oikeudenkäyntikulujen korvausta koskeva vaatimus

2. Valmistelu

- kanteen tutkimatta jättäminen - puutteellinen
- kanteen hylkääminen - perusteeton

3. Haaste vastaajalle

4. **Vastaajan vastaus**

→ myöntö/sovinto/vastustus

→ vastustamisen perusteet + todisteet

a. **käräjäoikeuden yksipuolinen tuomio** (ei vastausta, riidaton)

b. **kirjallinen menettely** (ei tarvetta pääkäsittelyyn, ei vastusteta)

c. **valmisteluistunto** → **sovinto**

d. **ratkaisu pääkäsittelyssä** → **moniste**

Tehtävä 27: S2011/5

**Miten rikos- ja riita-
asian oikeuskäsittely
eroavat toisistaan?**

S2011/5

- Riita-asian ja rikosasian käsitteiden ero:
 - Riita-asiaa käsitellään kanteen pohjalta
 - Rikosasiassa kyse on syytteestä
- Riita-asioissa sovittelu on aina mahdollinen, rikosasioissa lievissä rikoksissa.
- Oikeudenkäynnissä ei ole suurta eroa.

S2011/5

- Riita-asiassa **vastakkain henkilöt**
 - sovitteluratkaisu voidaan saada aikaan käsittelyn missä vaiheessa tahansa.
- Rikosasiassa kantajana on tavallisesti **yleinen syyttäjä vs. syytetty.**
- Rikosasian oikeuskäsittelyn pohjana on:
 - **poliisin tekemä esitutkinta**
 - **syyttäjän syyteharkinta**
 - **päätös joko syytteen nostamisesta tai syyttämättäjättämisestä**

Oikeusprosessi: Vertaile, miten rikos- ja riita-asian oikeudenkäyntikäsitteily eroavat toisistaan (tarkoitus, alku, osalliset)?

→ **Prosessin tarkoitus:**

- **Riita-asiassa prosessin tarkoituksena on selvittää, onko kantajan kanne aiheellinen ja voidaanko se näyttää toteen.**
- **Rikosprosessin tarkoituksena on selvittää, onko todella tapahtunut rikos sekä määrittää rikokseen syylliseksi osoitetulle lainmukainen rangaistus.**

→ Prosessin käynnistämistapa:

- Riita-asiassa prosessi käynnistyy kantajan kanteesta eli vaatimuksesta, jossa kantaja (luonnollinen tai oikeushenkilö) esittää vaatimuksensa eli kanteen.
 - Jos kantajan kanne osoitetaan oikeaksi, prosessin tarkoituksena on saavuttaa täytäntöönpanokelpoinen tuomio, jotta kantaja ”saisi oikeutta”.
- Rikosasiassa se käynnistyy syyttäjän esittämästä syytteestä, jota on edeltänyt poliisitutkinta. Se on viranomaistoimintaa.

(jatkuu)

→ **Prosessin osalliset ja heidän roolinsa;**

- **Riita-asiassa osallisia ovat kantaja ja vastaaja sekä oikeuden puolesta käräjätuomari.**
- **Rikosasiassa osallisia ovat syyttäjä ja syytetty. Juttua ratkaisee käräjätuomari yksin tai yhdessä lautamiesten kanssa.**

(jatkuu)

→ Prosessin osalliset ja heidän roolinsa;

- Riita-asiassa kantaja esittää vaatimuksen, johon vastaaja vastaa tai voi myös olla vastaamatta.
- Rikosasiassa syyttäjä esittää syytteen, joka kohdistuu syytettyyn.

(jatkuu)

→ Sitä, missä määrin osapuolet voivat sopia;

- Riita-asiassa sopimus on yleensä sallittu.
- Rikosasiassa ei ole enää oikeudenkäynnin aikana mahdollisuutta sopimiseen.

Riita-asia

- **Kantajan haastehakemus**

- kanne
- perusteet
- todisteet
- oikeudenkäyntikulujen korvausta koskeva vaatimus

→ **Valmistelu**

- kanteen tutkimatta jättäminen - puutteellinen
- kanteen hylkääminen - perusteeton

→ **Haaste vastaajalle**

→ **Vastaajan vastaus**

- myöntö/vastustus
- vastustamisen perusteet + todisteet

1. **käräjäoikeuden yksipuolinen tuomio** (ei vastausta, riidaton)

2. **kirjallinen menettely** (ei tarvetta pääkäsitteilyyn, ei vastusteta)

3. **sovinto** (valmisteluistunto)

4. **ratkaisu pääkäsitteilyssä** → moniste

K2017/5

5. Riita-asian käsittely oikeudessa (20 p.)

Miten riita-asian oikeuskäsittely etenee?

K2017/5

7-13 p. Kokelas ymmärtää, millaisia ovat riita-asiat. Se, joka haastaa toisen oikeuteen vastaamaan, on kantaja, ja haastettu henkilö on vastaaja. Riita-asiassa kantaja jättää käräjäoikeuteen haastehakemuksen, jonka oikeus hyväksyy tai hylkää. Vastaaja vastaa tai voi jättää vastaamatta. Päätös tai mahdollinen tuomioistuinsovittelu riita-asiasta voidaan tehdä missä tahansa oikeusprosessin vaiheessa. Tuomiosta voidaan valittaa.

14-20 p. Tarkemmin vastaajan kirjallinen vastaus kanteeseen, vastaamatta jättämisen seuraukset. Riitaprosessi käräjäoikeudessa jaetaan kirjalliseen valmisteluun, suulliseen valmisteluun ja pääkäsittelyyn. Hovioikeuden tuomioon tyytymätön voi luvan saadessaan valittaa korkeimpaan oikeuteen. Jos korkein oikeus ei anna valituslupaa, hovioikeuden tuomio jää voimaan. Jos valituslupa myönnetään, korkein oikeus käsittelee asian, ja sen tuomio on lopullinen. Riita-asioiden käsittely voidaan hoitaa myös tuomioistuinten ulkopuolisessa sovittelussa.